

وه سیتی شهرعی

ئاماده کردن و وه رگیّرانی

یحیی ستار شیخانی

له بلاوکراوه کانی مائپه ری ئاشتی

www.ashtyk.com

الحمد لله و الصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه.

خوشك و برای موسلمان ...

ئەم نامیلکەییە، که له بەردەستانە بریتیە له دەستێکی شەری، که خوای گەورە خۆی فەرمانی پێکردووە له قورئانی پیرۆزدا، وەکو دەفەرمویت: ﴿وَوَصَّي بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ وَيَعْقُوبَ يَبْنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ (البقرة: ۱۳۲).

واتە: ئیبراھیم و یەعقوب، ئەو ئایینەیان بە کۆرەکانیان دەستێ کرد و پاسبارد، گوتیان: پۆلەکانم...! بێگومان بن که خوای گەورە ئەم ئایینی یەکتا پەرستییهی هەلبژاردوووە بۆتان، دەسا ئێوەش هەول بەدن، که تەنیا و تەنیا بە موسلمانیتى بمرن، واتە: تەنها ساتیک لەم دینە دوور نەکەونەو.

هەرودەها پێغەمبەری خوا (ﷺ) دەفەرمویت: ((ماحق امرئ مسلم له شيء يريد أن يوصي فيه يبيت ليلتين إلا و وصيته مكتوبة عنده)). {أخرجه البخاري ومسلم و أبو داود و النسائي و الترمذي} .

واتە: پێویستە لە سەر هەموو موسلمانیک، که دوو شەوی بە سەردا نەیت ئیلا ئەبیت وەستێتەکەى لای سەری نوسرا بیت.

عەبدوللای کۆری عومەر (پەزای خوای لى بیت) دەفەرمویت: هیچ شەویکم لە دەست نەچوووە لەو کاتەو، که گویم لە پێغەمبەری خوا بوو (ﷺ) ئیلا وەستێتەکەم لە ژووری سەرم بوو.

بۆیە بە ئەرکی سەر شانی خۆمانی دەزانین، که موسلمانان ئاگادار بکەینەو لەم سوننەتە پشت گوێ خراوە و پێنمونیان بکەین بە شیوازیکى شەری وەستێتەکانیان بکەن، هەرودەها لە ناو خالە وەستێت پى کراوەکاندا چەندەها سوننەت زیندوو

ده كړينه وه له سهره مهرگه وه تا به خاك سپاردن، هه روه ها ئه م وه سيټ كړدنه
سوننه ته بؤ پياوان و ژنان وهك يهك ((**إنما النساء شقائق الرجال**)) {السلسلة
الصحيحة " ٦ / ٨٦٠ }.

هؤى نووسينى ئه م وه سيټه ش ئه وه يه، كه خه لكى به گشتى وازيان له م سوننه ته
هيناوه و پشت گوځيان خستوه، له گه ل ئه وه شدا كه زور گرنگه، هه روه ها ده بيټه
ياد كړدنه وه يهك بؤ ئه وه ي، مردنت له ياد نه چيټ .

بؤ نمونه تؤ هه نديك پاره ت به قهرز هيناوه له جيگايهك ته نها خؤت ده يزانيت و
مال و منداليشت ليى بى ئاگان، ئه و كاته نه دانه وهى ده بيټه هو كاريك بؤ نه چونه ناو
به هه شته وه تاوه كو ئه و قهرزه بدريټه وه، به لام ئه گهر تؤ وه سيټت كړدبيټ ئه وكاته
پرزگارت ده بيټ له و كيښه يه.

هه روه ها خه لكانيكي زور بى ئاگان و نازانن ئه و شتانه چين وه سيټى بؤ بكن، كه
نادروسته ئه نجام بدريټ له كاتى مردن و دواى مردن شدا، بؤيه هه ستام به م كاره، پاش
پاويز كړدن له چهن د مامؤستايه كي ئايينى، ئه وانيش هه مان هه لويستيان هه بوو.
داوا له خواى گه وره ده كه م، كه موسلمانان سودمهن د بن ليى و وه سيټه كانيان بكن به
شيوه يه كي شه رعى، كه خواى گه وره ليى رازى بيټ والحمد لله اولاً و آخراً

ئهمه يه وه سيټه كه م:

من شايه تى ئه دهم، كه هيچ خوايهك نيه شايسته ي پهرستن بيټ به حق جگه له
(الله) تاك و ته نهايه و شه ريكي نيه، هه روه ها **محمد** (ﷺ) بهنده و نيږدراوى ئه وه و
پوژى قيامه ت ديټ و هيچ گومانىكي تيډا نيه و خواى گه وره خه لكى زيندوو ده كاته وه
له ناو گوږ، هه روه ها وه سيټ ده كه م بؤ كه س و كارم له دواى خؤم ته قواى خواى
گه وره بكن و چاك بن له گه ل يه كدا و گوږپايه لى خوا و پيغه مبه ره كه ي (ﷺ) بكن.

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يٰبَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ {البقرة: ۱۳۲}.

واته: ئیبراهیم و یه عقوب، ئه و ئایینه یان به کوره کانیان وه سیّت کرد و پاسپارد، گوتیان: پۆله کانم...! بیگومان بن که خوای گه وره ئه م ئایینی یه کتا په رستییه ی هه لّباردوو به بۆتان، ده سا ئیوه ش هه ولّ بدهن، که ته نیا و ته نیا به موسلمانیتی بمرن، واته: ته نها ساتیک له م دینه دوور نه که ونه وه.

وه وه سیتم ئه که م بۆ ئه م شتانه:

۱- له کاتی مردندا چه ند پیاو چاکیک له دیار سه رم بن بۆ ئه وه ی به یادم به یینه وه

که وا گومانی باشم هه بیّت به خوای گه وره .

۲- شایه تمانم پی به یین.

۳- له کاتی مردندا غه یری دۆعای خیر زیاتر ه یچی تر نه لّین.

۴- په له کردن له کفن کردنمدا .

۵- شیوه نم بۆ نه کریت و پازی نیم به و کاره چونکه هه رامه و شه رعی نییه .

۶- ده نگ به رز نه کردنه وه و لاوانه وه به ه یچ شیوه یه ک چونکه هه مووی هه رامه .

۷- چاوه کانم دابخریت و به پارچه قوماشیکیش هه موو گیانم داپۆشن و پێگر نیم

له وانه ی که مه حره من ماچم که ن.

۸- هه روه ها قه رزه کانم بۆ بده نه وه ئه گه ر هه موو ماله که شم بگریته وه ئه مه ش

قه رزارییه کانمه: .....

.....

.....

.....

.....
.....
٩- ئەو كەسەى زياتر بە سوننەت شارەزايە بمشۆریتەو و ئەگەر لە كەس و كارم

بیت باشتەرە، ئەگەر عەيبیكیش لە گياندا بوو بيشاریتەو.

١٠- ھەروەھا زیدپرەوی نەكەن لە كفن كردندا و لە سى پارچە زياتر نەبیت چونكە

ئەبیتە ھۆى بە فيرۆدانى پارە و پول ئەویش قەدەغە كراوہ لە شەرعدا .

١١- ئافرەتان دواى جەنازەكەم نەكەون.

١٢- خەلكانىكى زۆر نوێژ بكەن لە سەرم چونكە سودىكى زۆرى بۆم ھەيە.

١٣- كەسێك پيش نوێژى جەنازەم بكات قورئانى زۆر لە بەربیت و شارەزاتربیت بە

سوننەت و بە نىيەتێكى پاكەو دوعام بۆ بكەن، ئىمام لاى سەرم بوەستىت و

ئەگەر ئافرەتیش بوو ئەو لە ناوەرەستى بوەستىت. ھەروەھا لەو سى كاتەى كە

قەدەغەكراوہ نوێژم لە سەر نەكریت و نەنيژريم، مەگەر لەبەر ناچارى بىت:

ناشتن لەو كاتانەدا كە لە فەرموودەكەى (عوقبە) ى كورپى (عامر) دا باس كراون كە

دەفەر مویت: ((**ثلاث ساعات** كان رسول الله ﷺ ينهانا أن نصلي فيهن، أو أن نقبر فيهن

موتانا: حين تطلع الشمس بازغة حتى ترتفع، وحين يقوم قائم الظهرة حتى تميل الشمس،

و حين تضيف الشمس للغروب حتى تغرب))

أخرجه مسلم (٢ / ٢٠٨) وأبو عوانة في صحيحه (١ / ٣٦٨) وأبو داود (٢ / ٦٦).

واتە: سى كات ھەيە پيغەمبەرى خوا (ﷺ) فەرمانى پى كردووين كە نوێژى تیدا نەكەين

و مردووہ كانمانى تيا نەنيژين ، لە كاتى خۆرى بەرەبەياندا تاكو خۆر بەرز دەبیتەو و

لەو كاتەى خۆر لە ناوەرەستى ئاسمان لا دەدات بەرەو خۆر ئاوا بوون ، وە لەو كاتەى

خۆرە زەر دەى ئىواران تاكو خۆر ئاوا دەبیت.

- ۱۴ - قهبره کهم قوول و فراوان بیټ، وه ئه گهر بگونجیټ (لحد) بیټ.
- ۱۵ - ئاساییه گهر له گهل یه کیکی ترده بنیژریم گهر پیویست کرا وه هر که سیکمان باشترو شارهزا تر بوو له دیندا پیش بخریټ.
- ۱۶ - وه کهس و کار و خزمانم ئه ولاترن له خه لکی که دامگرن بو ناو قهبره که.
- ۱۷ - بی دهنگ بن و دهنگیان بهرز نه که نه وه ته نانه ت به زیکریش له کاتی بردنی تهرمه کهمدا چونکه بیدعه یه.
- ۱۸ - ئه و کاته ی دام ئه گرن بو ناو قهبره که بلین (بسم الله وعلى سنة رسول الله) .
- ۱۹ - له سهر قهبره کهم نه نوسریټ و بستیک زیاتر له سهر زهویه وه بهرز نه کریته وه.
- ۲۰ - ههروه ها ئه و ته لقینه بیدعه یه نه خویندريټ له سهر قهبره کهم که ئیسته باوه له ناو خه لکیدا.
- ۲۱ - دوا ی ناشتمن چهند که سیک له خزمانم له سهر قهبره کهم بوهستن به قهدهر ئه وه ی که حوشتریک سهر ببریت و گوشته که ی دابهش بکریټ (نزیکه ی سه عاتیك) وه داوای جیگیر بوونم بو بکه ن له کاتی پرسیارکردنی ملائکه کاندای بو وه لامدانه وه یان.
- ۲۲ - کهس و کارم بو یان هه یه ته عزى باریان لی بکریټ پاش ناشتمن به مهرجیک له شوینیکی دیاری کراو کۆنه بنه وه بو ته عزى واته شوینیك تهرخان نه کریټ وهك مزگهوت یان هو ل یان خیوه ت.
- ۲۳ - کۆنه بنه وه بو قورئان خویندن وهك له ته عزیدا ئه کریټ یان (پوژانی پینچ شه ممه - چله - سالانه) ئه نجام ئه دريټ ئه وانه هه مووی بیدعه و داهیئراو و هه رامن.
- ۲۴ - خواردن دروست نه کردن بو خه لکی به لکو له سهر دراوسییه خواردن دروست بکات.

۲۵- ههروه‌ها مال و خزمانم دۆعام بۆ بکه‌ن و ئه‌گه‌ر پۆژووی نه‌زرم له‌ سه‌ر بوو بۆم بگێر نه‌وه‌، وه‌ ئه‌گه‌ر پۆژووی فه‌رزقه‌رزار بووم فیدهیه‌م بۆ بده‌ن.

۲۶- داواکارم له‌ منداڵه‌کانم که‌ جیماون له‌ دواي خۆم ته‌قواي خواي گه‌وره‌ بکه‌ن و کرده‌وه‌ی چاک بکه‌ن و سه‌ده‌قه‌م بۆ بکه‌ن و سه‌ج و عومره‌شم بۆ بکه‌ن گه‌ر بتوانن.

۲۷- بۆ خزم و که‌س و کارم هه‌یه‌ سه‌ردانی قه‌بره‌که‌م بکه‌ن بۆ ئه‌وه‌ی په‌ند و ئامۆژگاری وه‌ربگرن و کاریک نه‌که‌ن که‌ خواي گه‌وره‌ توپه‌ بکات، وه‌ ئادابی شه‌رعی په‌چاو بکه‌ن له‌ سه‌ردانی قه‌برستاندا.

۲۸- هه‌روه‌ها دروسته‌ تا سی‌یه‌کی ماله‌که‌م بکه‌م به‌ سه‌ده‌قه‌ و بدرییت به‌وانه‌ی، که‌ موسته‌حه‌قن له‌ فه‌قیر و هه‌ژاران، یان بدرییت به‌مانه‌: (.....)، چونکه‌

بۆم هه‌یه‌ سی‌یه‌کی ماله‌که‌م بده‌م به‌ هه‌ژاران له‌ دواي مردنم، نه‌ک بۆ میرات گه‌ره‌کانم، وه‌ پێویسته‌ له‌ سه‌ریان وه‌سیته‌که‌م نه‌گۆرن.

وهسيٽ ٻو ڪراو	ٽهوشته ي ڪراوه به وهسيٽ

ههروهه ها بيڃگه له وه ماله ڪم دابهش بڪريٽ وهڪو چوڻ له قورئان و سونهتدا هاتووه.

ٽهمهيه ڪه بهندهي فهير وهسيٽي ڪردووه ڪه مال و مندالم ڪاري پي بڪن له دواي مردنم گهر بيڪن ٽهوه ٽهجر و پاداشتيان بو ههيه، وه ته بهرا ٽهڪم له هه مو ڪار و وتهيه ڪه پيچهوانهي شهرعه يان پيچهوانهي ٽهويه ڪه نووسيومه له وهسيٽه دا، ٽيلا گهر فهرمان يڪي شهرعي بيٽ نه منوسيبيٽ.

﴿فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (١٨١) {البقرة: ١٨١}.

واٽه: ههر ڪهس دواي بيستني وهسيٽه ڪه و ٽاگادار بووني بيگوري و ڪاري پي نه ڪا ٽه و ڪه سانهي ده يگورن تاوانبارن، وهسيٽ ڪار گونا هيڪي له سهر نيهه، به راستي خواي گه وره زور بيسهر و زانايه، خوي چاڪ ده زاني ههر ده ستڪاريه ڪ بو ريڪخستن بيٽ قهيناڪا و پاداشتي ههيه.

وہ سیت کار :

شاہیدی یہ کہ م :

شاہیدی دووہم :

لہ دوعای خیر بی بہ شمان نہ کہن
وصلی اللہ علی محمد وعلی آلہ وصحبہ وسلم